

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI			
2026-2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 5. SINIF AHLAK BİLGİSİ / AHLAKİ DEĞERLER VE DAVRANIŞLAR			
1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI (ÖRNEK SENARYO - CEVAP ANAHTARLI ÇALIŞMA FORMU)			
Öğrencinin Adı Soyadı:		Aldığı Puan:	/ 100
Sınıfı / Şubesi - No:	5 / No:	Sınav Süresi:	40 Dakika (1 Ders Saati)

Öğretmen ve Öğrenci Bilgilendirmesi: Sorular 5. sınıf "Ahlaki Değerler ve Davranışlar" 1. tema içeriğine dayalı açık uçlu sorulardan ve altlarında doğrudan puanlama ölçütlü örnek cevaplardan oluşmaktadır.

KAZANIM 1.1 1. Soru: Ahlak Kavramı ve Tanımı

15 Puan

"Ahlak" kelimesinin sözlük ve terim anlamlarını açıklayarak, ahlakın insan hayatındaki rehberlik rolünü kısaca yazınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **Sözlük Anlamı:** Huy, mizaç, tabiat ve karakter demektir.
- **Terim Anlamı:** İnsanın iyi ya da kötü olarak nitelendirilmesine yol açan manevi nitelikleri ve bu niteliklerin etkisiyle sergilediği davranışların bütünüdür. Ahlak, hayat yolunda neyin doğru neyin yanlış olduğunu gösteren bir "pusula" gibidir.

Puanlama: Sözlük anlamı 5 p; Terim anlamı 5 p; Pusula/rehberlik işlevi 5 p.

KAZANIM 1.1 2. Soru: Ahlakın Temel Kavramları (Vicdan ve Mizaç)

15 Puan

"Vicdan" ve "Mizaç" kavramlarını açıklayınız. Vicdanın günlük hayatta sergilediğimiz bir davranışa etkisini bir örnekle belirtiniz.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **Mizaç:** İnsanın doğuştan getirdiği, onu başkalarından ayıran temel ruhsal ve fitri özelliklerdir (huy).
- **Vicdan:** İnsanın içinde bulunan ahlaki otorite, iyi ile kötüyü ayırt etmesini sağlayan ve kendi eylemlerini yargılayan "iç hakem"dir.
- **Örnek:** Yerde unutulmuş bir cüzdanı veya kantinde verilen fazla para üstünü hiç kimse görmese bile sahibine teslim etmek vicdanın sesini dinlemektir.

Puanlama: Vicdan tanımı 5 p; Mizaç tanımı 5 p; Uygun günlük hayat örneği 5 p.

KAZANIM 1.2 3. Soru: Ahlakın Kaynakları

15 Puan

Ahlaki değerlerimizin beslendiği **dinî** ve **toplumsal** kaynaklara **ikişer örnek** yazınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- a) Dinî Kaynaklar:** Kur'an-ı Kerim ayetleri ve Hz. Peygamber'in sünneti / hadis-i şerifleri (Ayrıca icma ve kıyas).
- b) Toplumsal Kaynaklar:** Örf, âdet, gelenekler, görenekler ve görgü kuralları.

Puanlama: Dinî kaynaklar için 7.5 p; Toplumsal kaynaklar için 7.5 p.

KAZANIM 1.2 4. Soru: Dinî ve Toplumsal Ortak Değerler

10 Puan

Hem dinimizin öğütlediği hem de toplumumuzun örf ve âdetlerinde çok değerli kabul edilen **iki ortak ahlaki ilke** yazınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

1. **Doğruluk ve Dürüstlük:** Yalan söylememek, emanete hıyanet etmemek.
2. **Kul Hakkına Riayet ve Yardımlaşma:** "Komşusu açken tok yatmama" bilinci ve kimseye haksızlık etmemek.

Puanlama: Belirtilen her doğru ortak ahlaki değer 5 puan (Toplam 10 Puan).

KAZANIM 1.3 5. Soru: Örnek Olay Yorumlama (Bakkal Hayri Amca Olayı)**15 Puan**

Ders kitabımızdaki örnek olayda; Ali ve Kerem bakkalda kimse yokken aldıkları suların parasını tezgâha bırakmış ve not yazmışlardır. Çocukların bu davranışı **hangi ahlaki değerleri yansıtır?** Bu tür davranışlar **topluma nasıl bir katkı sağlar?**

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **Yansıttığı Değerler:** Dürüstlük, kul hakkına saygı, emanet bilinci ve helal kazanç hassasiyeti.
- **Toplumsal Katkısı:** İnsanlar arasında güven duygusunu pekiştirir, hırsızlık ve şüpheyi önler, huzur ve toplumsal dayanışma ortamını güçlendirir.

Puanlama: Ahlaki değerleri doğru tespit etme 7.5 p; Toplumsal güven katkısını açıklama 7.5 p.

KAZANIM 1.3 6. Soru: Karar Alma Süzgecinde Ahlaki Ölçütler**15 Puan**

Bir insan karar verirken yalnızca kendi menfaat ve çıkarlarına göre mi hareket etmelidir? "**Adalet**" ve "**Empati**" ölçütlerini kullanarak doğru kararın nasıl alınması gerektiğini açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

Hayır; sadece kişisel çıkar, hırs ve bencillikle verilen kararlar kargaşa ve pişmanlık getirir. Ahlaklı bir birey karar alırken **adalet** ilkesine uyar (hak edene hakkını verir) ve **empati** kurarak ("Kendin için istediğini kardeşi için de istemek") başkalarının duygu ve haklarını gözetir. Bu durum hem kişiye iç huzuru hem topluma güven kazandırır.

Puanlama: Çıkar odaklı kararların yanlışlığı 5 p; Adalet ve empati ilkelerinin açıklanması 10 p.

KAZANIM 1.3 7. Soru: Ahlak Eğitiminde Ailenin ve Okulun Rolü**15 Puan**

"**Ahlaklı bir toplum, ahlaklı bireylerin yetişmesiyle mümkündür.**" Bu doğrultuda çocuğun ilk ahlaki değerleri öğrendiği **ailenin** ve bu değerleri pekiştiren **okulun** önemini açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

Aile ilk eğitim ocağıdır; sevgi, saygı, dürüstlük ve görgü kurallarının temeli anne-baba örnek alınarak ailede atılır. Okul ise bu değerleri arkadaşlık ilişkileri, dersler ve sorumluluklarla destekleyip pekiştirir; bireye hak ve vazifelerini öğretmek ahlaklı ve erdemli birer vatandaş olmalarını sağlar.

Puanlama: Ailenin temel rolünü belirtme 7.5 p; Okulun pekiştirici rolünü açıklama 7.5 p.

MEB ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KAZANIM & PUAN DAĞILIM TABLOSU

Soru No	Kazanım Açıklaması	Bilişsel Düzey	Puan Değeri
1. Soru	Ahlakın sözlük ve terim anlamını açıklar, yol gösterici işlevini yorumlar.	Bilgi / Tanımlama	15 Puan
2. Soru	Vicdan ve mizaç kavramlarını ayırt eder, vicdanın eylemlere etkisini örneklendirir.	Kavrama / Örneklendirme	15 Puan
3. Soru	Ahlaki değerlerin dinî ve toplumsal kaynaklarını belirler.	Sınıflandırma	15 Puan
4. Soru	Kültürümüzde ve inancımızda yer alan ortak ahlaki ilkeleri açıklar.	Kavrama	10 Puan
5. Soru	Örnek olaydaki davranışları ahlaki ölçütlerle değerlendirir, toplumsal etkisini yorumlar.	Analiz / Yorumlama	15 Puan
6. Soru	Karar alma süreçlerinde adalet, dürüstlük ve empati ölçütlerinin gerekliliğini savunur.	Değerlendirme	15 Puan
7. Soru	Ahlaki karakter inşasında aile ve okul eğitiminin önemini gerekçelendirir.	Açıklama / Sentez	15 Puan
TOPLAM PUAN:			100 Puan